

אייב ליה בעשרון, כי אמר הצי עשרון ולא כלום קאמר, כי הדר אמר "עשרון" מייטי עשרון אחרינא.

ולפיכך אין בדבריו כלום. (10)

מתניתין:

מתנדב אדם מנחה של עד ששים עשרון ומביא אותם בכלי אחד.

ואם אמר "הרי עלי ששים ואחד עשרונות", הרי זה מביא ששים מהם בכלי אחד, ועשרון אחד בכלי אחד [נפרד]; ונחלקו תנאים בטעם דין זה:

תנא קמא סובר: שכן מציינו שהציבור מביא ביום טוב הראשון של חג [של סוכות] שחל להיות בשבת, ששים ואחד עשרונות, וזה הוא מספר הקרבנות הגדול ביותר שקרב לציבור ביום אחד —

ודיו ליחיד שהוא [שיהא] פחות מן הציבור בעשרון אחד. (11)

ואכתי מקשי רבא: (7) אי הכי דמיירי באמר לשון מנחה ו"תפוס לשון ראשון", אם כן תיקשי הא דשנינו בסוף המשנה: "רבי שמעון פוטר שלא התנדב בדרך המתנדבים", ואמאי אין זה כדרך המתנדבים, והרי אמר לשון "מנחה" ותפוס לשון ראשון, ונמצא שהתנדב "מנחה" כדרך המתנדבין! (8)

אמר תירץ רבא:

רבי שמעון אינו סובר "תפוס לשון ראשון", אלא בשיטת רבי יוסי אמרה, (9) דאמר: אף בגמר דבריו אדם נתפס ונדבק, ודעתו לכל מה שמוציא בפיו, ולמנחת שעורים נתכוין, וסבור שאדם יכול להתנדב ולהביא כן,

כן, ומאי מקשה הגמרא.

9. דברי רבי יוסי נאמרו בתמורה כה ב, לגבי מי שאמר על בהמה העומדת לפניו "בהמה זו תמורת עולה תמורת שלמים", ולדעת רבי מאיר אמרו שם "תפוס לשון ראשון" והרי היא תמורת עולה, ואילו רבי יוסי סובר, שאף בגמר דבריו אדם נתפס, ויביא במחצית דמיה עולה ובמחצית דמיה שלמים.

10. על פי לשון רש"י בפסחים נג ב.

11. כי ביום זה מביא הוא בשביל החג שלושה עשר פרים, ארבעה עשר כבשים ושני אילים; ולתמיד ומוסף של שבת מביא ארבעה כבשים; ונסכיהם: שלשה עשרונים לפר לשלושה עשר

7. כן הוא לפי פשוטו, אך קשה לומר שרבא הוא המקשה, כי הרי הוא המתרץ, ואינו מוכרח.

8. נתבאר על פי רש"י והביאוהו התוספות, והקשו: הא אוקימנא לעיל רבנן כבית שמאי דתפוס לשון ראשון, אם כן רבי שמעון דקאי כבית הלל לית ליה תפוס לשון ראשון; [וכבר נתבאר בהערה לעיל בעמוד א להוכיח מדברי תוספות אלו, שסוגיינתנו אינה הולכת בדרך הסוגיא בנוזר המפרשת את מחלוקת בית שמאי ובית הלל בדין שאלה בהקדש, שהרי אם כן אין מקום לקושייתם].

ותירצו: הא אסיקנא לעיל דחזקיה הדר ביה [ומפרש את משנתנו כבית הלל]; והדברים סתומים, כי אם בית שמאי אין סוברים תפוס לשון ראשון, כל שכן שבית הלל אינם סוברים